

עת"א 60620/05/16 - ג'ואד דויכאת, נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

26 יוני 2016

עת"א 60620-05-16 דואיכאת(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'
בפני רון שפירא סגן הנשיא

העותר

ג'ואד דויכאת, (אסיר)
ע"י ב"כ עו"ד רומח שביט

נגד

המשיבים

1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים
2. מדינת ישראל

פסק דין

עניינה של עתירה זו בבקשתו של העותר לשלבו בטיפול במסגרת שב"ס וככל שהדבר נדרש להעבירו מלא דמון, בו הוא שוהה, לכלא אחר שבו ניתן לקבל טיפול. יצוין כי העותר, תושב שטחי הרשות פלסטינאית, מרצה מאסר בן 10 חודשים (בניכוי 10 ימי מעצרו), שתחילתו ביום 19.4.16, בגין הרשעתו (בשני כתבי אישום מצורפים) בעבירות של שהייה בלתי חוקית כישראל, הפרעה לשוטר ונהיגה ללא רישיון.

יוער כי למעשה, והעותר אינו מסתיר זאת, בבקשתו היא לעבור לכלא במרכז הארץ כדי להיות קרוב יותר לבת זוגו. אלא שעתירה שהגיש כנגד ההחלטה להעבירו מכלא במרכז לכלא דמון נדחתה (עת"א 14906-05-16). כעת פנה בעתירתו הנוכחית. בשולי העתירה מבקש העותר גם כי יתאפשר לו לפגוש את בת זוגו.

יוער, להשלמת התמונה, כי העותר אינו מגדיר בעתירתו את טיב "הטיפול" שלדעתו הוא זקוק או שראוי לשלבו. בבקשתו היא להשתלב בתכנית טיפולית. לעניין זה טוען העותר כי אי שילובו בתכנית טיפולית מהווה אפליה ביחס לאסירים תושבי שטחי הרשות הפלסטינאית המרצים מאסרים בבתי כלא אחרים. עוד טוען הוא כי אי שילובו בתכנית טיפולית עתיד לפגוע בעתיד בסיכויו לשחרור מוקדם, עת יובא עניינו בפני ועדת שחרורים.

סעיף 11ד. (א) לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש] תשל"ב - 1971, בובע כי "נציב בתי הסוהר יבחן אפשרויות לשיקומו של אסיר שהוא אזרח ישראלי או תושב ישראל וינקוט צעדים להבטחת שילובו המרבי בפעילויות שיקום בין כותלי בית הסוהר" (ההדגשה הוספה. ר.ש.). מאחר והעותר הינו תושב שטחי הרשות הפלסטינאית הרי שלכאורה אין הוא עומד בתנאי החוק המגדירים את זכאותו להשתלב בתכנית שיקומית. לעניין זה יוער כי כבר נפסק

בעבר כי האבחנה שבין אזרחים ותושבי מדינת ישראל לבין כאלו שאינם אזרחים או תושבים אינה בגדר של אפליה בלתי צודקת אלא בגדר של אבחנה לגיטימית בין קבוצות אוכלוסיה בעלות נתונים שונים [רע"ב 3969/97 מדינת ישראל נ' אבו רביע, פ"ד נא(5), 470, 479-475 (1997); ראו גם רע"ב 8674/15 פרננדז נ' היועץ המשפטי לממשלה, פסקה 4 (1.2.2016)]. עם זאת, והטענה לא נסתרה בפני, קיימים, ככל הנראה, בתי כלא בהם משולבים אסירים שאינם אזרחי או תושבי ישראל בתכניות חינוכיות כאלו או אחרות. מכאן טענתו של העותר לאפליה.

בשים לב להוראת החוק המפורשת לא עולה בידי העותר לבסס את טענתו בדבר זכות להשתלב בתכנית טיפולית, זאת במיוחד כאשר מדובר במאסר לתקופה קצרה וכאשר הנזקקות הטיפולית לא הוגדרה, אפילו ע"י האסיר עצמו. ואולם סבור אני כי ראוי שבקשת האסיר תיבחן שוב ע"י שב"ס, זאת במיוחד בשים לב לפסק הדין שניתן ביום 15.6.16 ברע"ב 4644/15 גורג' ראעי ואח' נ. שירות בתי הסוהר.

בפסק דין ברע"ב 4644/15 הנ"ל, שניתן לאחר שהתקבלה ההחלטה נשוא עתירה זו, נדונה שאלה שונה מזו שבפני כעת, שעניינה בהוראה של שירות בתי הסוהר המונעת מאסירים שאינם תושבי ישראל ומאסירים ביטחוניים (שלא נערכות עבורם תכניות שיקום על ידי הרשות) להיפגש עם מומחים פרטיים לצורך הכנת תכניות שיקום לשם הבאתם בפני ועדת שחרורים. בית המשפט העליון קבע כי הוראה גורפת זו פוגעת בזכות להליך הוגן אל מול ועדת השחרורים ובהתאם הורה לבטל הוראה גורפת זו כאשר הובהר כי שב"ס מוסמך לשקול שיקולים פרטניים בעניינו של כל אסיר.

כאמור, בפני אין מדובר בהוראות של שב"ס אלא בהוראת חוק הקובעת כי אבחנה בין אסירים שהם תושבי ואזרחי ישראל לבין אסירים שאינם כאלו, ככל שהדבר נוגע לשילוב בתכניות שיקום, אינה בגדר אפיה פסולה. עם זאת, וכאשר אסיר מבקש להשתלב בתכנית טיפול, אינני רואה מדוע לא תיבחן בקשתו ע"י גורמי שב"ס, זאת בשים לב לכל האמור לעיל. ויודגש - הוראת החוק אינה מונעת שילוב אסירים שאינם אזרחי ישראל בתכנית שיקום. כל שקובע החוק הוא שאין חובה לדאוג לשיקומם של אסירים אלו. כאמור, לעניין זה, אין מדובר באפיה פסולה אלא באבחנה סבירה.

יער בהקשר זה כי הדבר קשור גם לחלק המשני לכאורה, ואולי המרכזי, בעתירתו של האסיר. כפי שצוין, האסיר מעוניין לעבור לכלא קרוב יותר למקום מגורי בת זוגו, וגם עתר לאפשר לה ביקור פתוח בכלא. לעניין הביקור הפתוח אתייחס בהמשך. לעניין בקשתו להשתלב בהליך טיפולי אציין כי בת הזוג היא אזרחית ישראלית. לדברי העותר ובת זוגו היא נושאת ברחמה את בנו של העותר. בדעת בני הזוג לפתוח בהליך שמטרתו הסדרת מעמד לעותר בישראל. עניין זה טרם בוצע ואינני מביע כל עמדה בכל הנוגע לבקשה שתוגש למשרד הפנים, ככל שתוגש. מצאתי לנכון לציין את העובדות מאחר ונראה כי יש לשקול אותן כאשר בוחנים את כלל הנתונים בעניינו של האסיר.

על רקע כל האמור, ובמיוחד בשים לב לעובדה שפסק הדין שברע"ב 4644/15 ניתן לאחר שההחלטה נשוא העתירה שבפני התקבלה, סבור אני כי יש להחזיר את עניינו של העותר לשב"ס כדי שישקול, על רקע כל האמור לעיל, את האפשרות לשלב את העותר בתכנית טיפולית, בין אם בכלא דמון או בכלא אחר.

מכאן אתייחס לבקשת העותר לאפשר לבת זוגו לבקרו במסגרת של ביקור פתוח (דהינו, שלא מבעת למחיצת

זכוכית) - לעניין זה הבהיר ב"כ שב"ס כי למעשה בקשתו של העותר טרם נבחנה בשים לב לזמן הקצר שחלף מאז שנקלט בכל דמון. הוסבר כי מניעת המפגש הפתוח היא משיקולים ביטחוניים, כאשר קיים חשש שהמפגש ישמש להברחת ציוד אסור אל הכלא. עם זאת הדגיש ב"כ שב"ס כי כאשר לאחר בחינה נשלל החשש והתנהגות האסיר תקינה, ניתן לשקול ולאשר ביקורים פתוחים. ב"כ שב"ס גם ציין כי ככל שתוגש בקשה בעניין זה היא תיבחן, במיוחד לאחר שכבר חלף פרק זמן של כחודשיים מעת שהעותר עבר לכלא דמון, וכאשר ניתן כבר לעמוד על התנהגותו.

יצוין כי האסיר אינו מוגדר כאסיר בטחוני. הוא גם היה משוחרר בעת שהתנהל משפטו והתייצב לריצוי מאסרו כפי שנגזר. יש להניח כי מכלול נתונים אלו, ביחד עם ההתרשמות מהתנהגות האסיר בכלא ונתוני בת זוגו ישקלו כאשר תיבחן שוב בקשתו של האסיר.

אשר על כן אני מורה כדלקמן:

עניינו של העותר יוחזר לשב"ס כדי שיבחנו שוב שתי בקשותיו, הן להשתלב בתכנית טיפולית והן לאפשר לו ביקור פתוח עם בת זוגו.

כל אחת מבקשותיו תיבחן בפני עצמה, הכל בהתאם לסמכויות שב"ס כחוק, ועל פי הפקודות והנהלים, ובשים לב לכל האמור לעיל. לגופם של דברים אינני מביע עמדה. שב"ס יבחן את הנושאים וייתן את החלטתו בהקדם האפשרי ובתוך 30 ימים מהיום.

המזכירות תשלח עותק פסק דין לב"כ הצדדים.

ניתן היום, כ' סיוון תשע"ו, 26 יוני 2016, בהעדר הצדדים.

ר' שפירא, ס. נשיא